

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-11006605
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Kasım 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**MUĞLA MİLLETVEKİLİ
SAYIN GİZEM ÖZCAN'IN
TBMM 7/16283 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

Muğla ili, Bodrum ilçesi, Göl Mahallesi, Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı ve 2. Derece Doğal Sit Alanı sınırları dahilinde kalan, "Türkbükü Doğusu Turizm Merkezi IV. Etap 1/25000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Değişikliği, 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Değişikliği ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Değişikliği" teklifi Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca 02.08.2024 tarihinde onaylanmış, 21.08.2024 tarihinde 30 gün süreyle askıya çıkarılmıştır.

Ancak söz konusu plan değişiklik teklifine konu alanı da kapsayan alanlar ile ilgili mahkeme süreci devam etmektedir. Hukuki süreç şu şekilde gelişmiştir:

-Bütüncül Türkbükü Doğusu Turizm Merkezi kapsamında Muğla İli, Bodrum İlçesi, Göl Mahallesi, Çomça Mevkii IV.Etap 1/25.000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım, 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Bakanlığınızca 28.03.2022 tarihinde onaylanmıştır. Muğla 2.İdare Mahkemesi E:2022/1113 Esas ve 23.03.2023 günlü kararı ile bu plana dair 2577 sayılı Kanunun 27. Maddesi uyarınca yürütmenin durdurulmasına karar vermiş ve dava süreci devam etmektedir.

-Yürütmeyi durdurma kararı sonrasında tekrar hazırlanan planlar Bakanlığınızca 18.01.2024 tarihinde onaylanmış, bu planlara askı süresi içinde Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından itiraz edilmiştir. İtirazın reddine dair yürütmenin durdurulması ve iptali talepli planlara ilişkin dava açılmış, 09.05.2024 tarihinde bilirkişi keşfi yapılmış olup dava süreci devam etmektedir.

-Ayrıca, Bakanlığınıza bağlı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından, 19.02.2024 tarihinde, mevcut onaylı 1/25000,1/5000,1/1000 ölçekli tüm planlarda "Orman Alanı" olarak planlı olduğunu tespit etmiştir.

Askı süreci devam eden ve onaylanan plan değişikliği ile mevcut plandaki "Orman Alanı" sahil şeridini de içine alacak şekilde "Konaklamalı Turizm Tesis Alanına" dönüştürülmüştür. Plan değişikliğine konu orman alanının turizm maksatlı değerlendirilmek üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı'na tahsisi, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 31.10.2021 tarihli onayı ile gerçekleşmiştir.

Bu bağlamda;

- 1) Söz konusu plan değişikliği teklifine konu alanın Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı, 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı ve Orman Alanı sınırları dahilinde kalması nedeniyle alanının mevcut şartları ile korunması gerektiği ortada iken alanın yapılaşmaya açılmasının nedeni nedir?
- 2) Kıyı Kanunu'na aykırı olarak ilk 50 ve ikinci 50 metrenin Turizm Tesis Alanı olarak planlanarak, alanın yapılaşmaya açılması ve yapılaşma hakkının da bu işlemle artırılmasının nedeni nedir?
- 3) Bu işlem Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde ve Turizm Merkezlerinde Planlamaya ve Uygulamaya İlişkin Yönetmeliğe ve 28.03.2022 tarihi onaylı ana plana açılan davanın mahkeme kararına aykırı değil midir?
- 4) Söz konusu plan değişikliği teklifinde, tesis içerisinde bırakılan kamusal alanlara ve kıyıya ulaşım bağlantısının önerilmediği; bu nedenle de teklifin kıyı mevzuatına aykırı olduğu açık değil midir?

5) Yürütmeyi durdurma alan planlarda iyileştirme yapılması beklenirken aksine turizm tesis alanları genişletilerek yapılaşmanın önünün açılmasının gerekçesi nedir?

6) Söz konusu plan değişikliği teklifi ile bölgenin yapılaşma baskısıyla karşı karşıya bırakılarak, koruma kullanma dengesinin de bozularak, şehircilik ilkeleri ve planlama esaslarına, kamu yararına aykırı bir planlama yaklaşımıyla planların onaylandığı ve mahkeme kararlarının gereklerinin yerine getirilmediği açıktır. Bunun gerekçesi nedir?

7) Son yıllarda Muğla genelinde artan orman yangınlarında ciddi oranda yaşanan kayıplar göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu plan değişikliği teklifine konu alanın Orman Alanı olması nedeniyle mevcut kayıplara yenisinin ekleneceği ve o alanda yaşayan ekosistemin bu durumdan olumsuz yönde etkileneceği hususunda görüşünüz nedir?

8) Yapılacak imar planı çalışması ile bölgede artacak nüfus kaynaklı katı atık miktarında da artış olacağı açıkça görülmekte olup, atık karakterizasyonu, artış karşısında alınacak önlemler, bertaraf yöntemleri vb. konularda detaylı bir projeksiyon çalışmasının yapılmadan söz konusu plan değişikliği teklifinin askıya çıkarılmasının gerekçesi nedir?

9) Özellikle yaz aylarında, deniz kum güneş turizmi açısından yoğun olarak tercih edilen Bodrum İlçesinin nüfus kapasitesini oldukça aştığından söz konusu çalışma ile artacak nüfus göz önünde bulundurulduğunda bu durum mevcut alt yapı ve üst yapı projelerini de olumsuz yönde etkileyebileceği açık değil midir?

10) Bölgede bulunan arkeolojik alanların bu yapılaşma ile zarar göreceği açık değil midir? Bölgede bulunan ve Lelegler'den Karyahılar'dan kalma tarihi ve kültürel zenginliklerin korunması için bir çalışma yapılmış mıdır?

11) Yapılacak imar planı çalışmasına konu alan, 10 Nisan 2021 tarih ve 31450 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 3814 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile, doğal sit mevzuatı içinde en yüksek koruma statüsü olan, Kesin Korunacak Hassas Alan ilan edilmiş Gököy Sulak Alanı çevresi ve havzası içinde kalmaktadır. Bir tatlı su gölü ve lagün ekosistemi içeren sulak alan, su toplama havzasının korunmasına muhtaçtır. Mahalli Öneme Haiz Sulak Alan statüsü de bulunan bölge, Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği çerçevesinde de koruma altındadır. Bütün bu yasal koruma gerekliliklerinin yok sayılmasının nedeni nedir?

12) Yapılacak imar planı çalışmasına konu alan, Gököy hurması endemik bitki türünün dünya üzerindeki yegâne yaşam alanıdır. 2019 yılında tescili kesinleşmiştir. Gököy hurmalarının dünya üzerindeki yegane yaşam alanı olan Gököy Sulak Alanı'nın doğrudan etkilenme bölgesi ve havzası içinde yapılmak istenen bu değişiklik ekolojik anlamda geri dönüşsüz tahribat getireceği gibi, bu hassas türün dünya üzerinden silinmesine dahi yol açabilecektir. Bir türün yok olmasına sebep olabilecek ölçüde büyük bir ekolojik tahribatın göze alınmasının nedeni nedir?

CEVAP

Bakanlığımızca (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) korunması gerekli hassas alanlar ilgili uzmanlarca hazırlanan ekolojik temelli bilimsel araştırma raporları doğrultusunda korunan alan (doğal sit alanı) olarak ilan edilmektedir. Bu kapsamda alandaki endemik ve nesli tehdit altındaki türler ortaya koyulmakta, alanın koruma kullanma dengesi gözetilerek ileriki nesillere aktarılması amaçlanmaktadır.

Bakanlığımızca sit alanı potansiyeline sahip ülkemizin önemli habitat ve ekosistemlerinin sürdürülebilir şekilde ekosistem bütünlüğünün sağlanması amacıyla bu alanların tespit, yönetimi ile meri mevzuat kapsamında bu alanlardaki faaliyetlerin düzenlemesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Plan değişikliğine konu taşınmaz için Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden Gököy Sulak Alanına ait sınırlar temin edilmiş ve bahse konu taşınmazın sulak alan veya havzasında kalmadığı, plan değişikliğine konu taşınmaz içinde Kesin Korunacak Hassas Alan bulunmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu plan değişikliğine konu alan Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanma Alanı ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescilli alanda bulunmaktadır.

İlke Kararları ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca; sit dereceleri Kesin Korunacak Hassas Alan ve I. Derece Arkeolojik Sit Alanlarında yapılaşmaya izin verilmemekte olup alanın sit statüsü yapılaşmaya engel teşkil etmemektedir.

Değişikliğe konu alan 1/100.000 ölçekli Aydın Muğla Denizli Planlama Alanı Çevre Düzeni Planında “Özel Kanuna Tabii Alanlar” ve “Turizm Tesis Alanı” ve “Orman Alanları” olarak tanımlanmıştır. Bu plana ait plan hükümlerinde;

“4.54. Özel Kanunlara Tabi Alanlar: Özel çevre koruma bölgeleri, milli parklar, tabiatı koruma alanları, tabiat parkları, tabiat anıtları, yaban hayatı geliştirme sahaları, turizm merkezleri ile kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, özelleştirme kapsam ve programındaki alanlar ve TOKİ alanları gibi planlama yetkileri farklı kurumlara ait olan alanlardır.” biçiminde ifade edilmektedir.

8.6.1. maddesinde ise *“plan sınırları içerisinde kalan özel kanunlara tabi alanlarda bu planla yeni kullanım kararı getirilmemiş olup bu alanlarda kırsal yerleşme alanları dışında diğer mevcut arazi kullanımı gösterilmiş ve bu bölgeler için resmi kurumlarca verilmiş olan bu plana altlık teşkil eden kurum görüşleri, ulusal mevzuat ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınarak koruma statüsü kazandırılmış alanlar, ekolojik değeri olan hassas alanlar, orman alanları ve tarım alanları işlenmiştir.”*

8.6.2. maddesinde; *“bu alanlarda yetkili kurum ve kuruluşlarca yapılacak planlama çalışmalarının, bu alanlarda ilgili özel kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bölgesel bütünlük ve sürdürülebilir kalkınma amacı ile bu planın ilke ve stratejileri doğrultusunda yapılması gerektiği”*

8.6.3 maddesinde, *“bu alanlarda bu planın onayından önce ve sonra ilgili mevzuat uyarınca yürürlüğe girmiş ve girecek olan her tür ve ölçekteki planlar geçerlidir.”* hükümleri bulunmaktadır.

Ayrıca Tarım ve Orman Bakanlığı’nın 31.10.2021 tarihli ve 2292883 sayılı Oluru ile uygun görülen 1.045.902,14 m²’lik ormanlık alanın 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 8 inci maddesi gereğince turizm maksatlı değerlendirilmek üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı’na tahsisi yapılmıştır. Planlama alanının tamamı, tahsisi yapılan bu alanın içerisinde yer almaktadır. Dolayısı ile sit statüleri gereği yapılaşma engeli bulunmayan ve turizm tesisi yapılmak üzere Orman Bakanlığınca tahsisi yapılan taşınmaz, turizme kazandırılmak üzere tahsis amacı doğrultusunda planlanmıştır.

İmar planındaki kullanım kararları oluştururken özellikle kıyı bölgesindeki yapılaşma koşulları belirlenirken; 02.04.2013 tarih ve 28606 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile 08.08.2020 tarih 31207 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikler ile son halini alan “Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgelerinde Ve Turizm Merkezlerinde Planlamaya Ve Uygulamaya İlişkin Yönetmelik” hükümlerine bağlı kalmıştır.

Bilindiği üzere ilgili yönetmeliğin “madde 16/A Sahil Şeridinde Yapılacak Uygulamalar” kısmı;

“2634 sayılı Kanun uyarınca sınırları tespit ve ilan edilen Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezleri kapsamında onaylanan imar planlarında bu Yönetmelikte tanımlanan turizm tesislerinin yapılabilmesi mümkün olan ve sahil şeridinin birinci bölümünü de içeren orman vasıflı taşınmazların sahil şeridinin birinci bölümünde kalan kısımları da imar planlarında Turizm Tesis Alanı olarak gösterilir ve emsal hesabı da turizm tesis alanının tamamı üzerinden yapılır, ancak bu alanların sahil şeridinin birinci ve ikinci

bölümlerinde kalan kısımlarındaki uygulamalar, 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve 3/8/1990 tarihli ve 20594 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte tanımlanan şekilde yapılır. Sahil şeridinin birinci bölümü tümüyle açık alan olarak toplumun kullanımına tahsis edilecek şekilde düzenlenir. Bu bölümde sadece yaya yolları, gezinti ve dinlenme alanları, seyir teras ve alanları ile halkın eğlence ve dinlenme gereksinimlerini karşılamaya dönük, açık olarak düzenlenen oturma ve yemek yerleri, yemek pişirme yerleri, çeşmeler, açık havuzlar, oyun ve açık spor alanları, açık gösteri alanları, yeşil bitki örtüsü ve kıyı yapısının elverdiği yerlerde denize iniş rampaları ve bisiklet yolları bulunan kamu ya da özel alanlar niteliği taşıyan rekreatif alanlar yer alabilir. Sahil şeridinin ikinci bölümü, **toplumun yararlanmasına açık olmak şartı** ile konaklama hariç günübirlik turizm yapı ve tesislerini kapsayacak şekilde düzenlenir. Bu alanların sahil şeridinin ikinci bölümündeki emsali, ikinci bölüm olarak ayrılan alanın en fazla 0.20'si olabilir. Yapılanma hakkının kalan kısımları sahil şeridinin dışında kalan alanda kullanılır." şeklindedir.

Yukarıdaki yönetmelik maddesi dikkate alınarak plan değişikliği ile Konaklamalı Turizm Tesis Alanı olarak belirlenen alanda benzer yapı alanlarında belirlenmiş olan yapılaşma koşulları da dikkate alınarak sahil şeridinin birinci ve ikinci elli metrelik kesimlerini de içerecek şekilde tüm alan "Konaklamalı Turizm Tesis Alanı " olarak planlanmış olup plan hükümlerinde yapılaşma koşulları bu doğrultuda detaylı olarak tanımlanmıştır.

Ayrıca bu konuda yaşanan tereddütlerin giderilmesi ve bundan sonra yapılacak tüm planlar için yol gösterici olması maksadı ile Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü'nün konuyla ilgili görüşü mevcuttur.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 28.03.2022 tarih ve 3295474 sayılı Oluru ile onaylanmış olan Muğla-Bodrum Türkbükü Doğusu Turizm Merkezi Çomça Mevkii 1/25.000 Ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı, 1/5000 ölçekli nazım imar planı ve 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planlarına Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından dava açılmış ve 28.03.2022 tarihli planın yürütmesi durdurulmuştur.

İlgili mahkemenin vermiş olduğu yürütmenin durdurulması kararının gerekçeleri detaylı olarak incelenerek, 18.01.2024 tarihli yeni planla bu gerekçelerin ortadan kaldırılması ve hazırlanan planın hukuksal olarak aykırılık teşkil etmemesi temel hedef olarak belirlenmiştir.

Konuya ilişkin ayrıntılı açıklama 18.01.2024 tarihli planın plan açıklama raporunda yer almaktadır. Ayrıca, sahil şeridindeki yapılanma koşulları ve gösterim şekillerinin, planlar üzerinde tanımlandığı şekilde olması gerektiğine ilişkin Orman Genel Müdürlüğü'nden alınan görüş yazısı ve detayları 18.01.2024 tarihli planın plan açıklama raporunda yer almaktadır.

Önergeye konu olan plan değişikliği 02.08.2024 tarihli plan olup, asıl olarak 18.01.2024 tarihli plan üzerinde yapılan bir değişiklik olduğundan, 28.03.2022 tarihli planla doğrudan ilişki kurulamayacağı değerlendirilmektedir.

18.01.2024 tarihli imar planları mahkemenin vermiş olduğu kararda belirtmiş olduğu hususları ortadan kaldıracak şekilde oluşturulmuş olup, plan kararları ve plan notları yoruma imkân vermeyecek nitelikte net ve anlaşılır olarak oluşturulmuştur.